

De verborum significatione. ca. I

Clemens. v. in consilio vniuersali.

Axi de paradiso dixit: Rigabo hortum plantationum: ait ille celestis agricola: qui vere fons sapientie Christi dei a pre in pre manens genitus ab eterno: nouissime oleum istis fabricate sancto spiritu in vtero virginis caro factum exiit homo ad opus arduum redemptionis humani generis pagendum: exemplar sequedo celestis vite perfectis hominibus senectorem.

Verum quod plerumque mortalis vite sollicitudinibus pressus homo mentis aspectu ab exemplaris homini intuitu diuertebat verus noster Salomon in solo militantis ecclesie hortum voluptatis inter ceteros quendam fecit a peccatis mundi fluctibus elongatum: in quo quietius ac securius vacaret: contemplandis seruandisque homini operibus exemplariis in hunc mundum introiuit ipse: ut rigaret ipsum secundum aquas spiritualis gratie et doctrine. Hic hortus si quidem est fratrum minorum sancta religio quam regularis obseruatio firmiter vniuersis circumdatur: intra se solo contenta deo adorna abunde nouellis plantationibus filiorum. Adhuc ventens dilectus dei filius mortificantis pnie myrrham metit cum aromatis: quam suauitate mira vniuersis odorum attrahentis sanctimonie circumfundunt.

Hec est illa celestis vite forma et regula quam descripsit ille professor christi optimus sanctus Franciscus: ac seruandam a suis filiis verbo docuit pariter et exemplo. Quia vero dicte sancte regule professores ac emulatores deuoti: ut et alumnus et veri filii tanti patris affectabant sicut et reuenter affectant ad puerum et ad plenum promissam regulam firmiter obseruare. Attendentes quodam que dubium poterant afferre sensum in ipsius regule serie contineri: per ipsorum declaratione habenda recurrerunt prudenter olim ad apicem apostolice dignitatis: ut certificati per ipsam cuius pedibus etiam per ipsam regulam sunt subiecti: posset domino pulsus cunctis dubijs cum plena charitate conscientie deseruire. Horum autem pijs ac iustis supplicationibus plures predecessores nostri romani pontifices successine sicut dignum erat applicantes aures et animum declarauerunt ea que dubia videbantur: ediderunt non nulla et aliqua concesserunt: sicut expedire videbant fratrum conscientijs ac pure obseruantie status. Verum quod plerumque ubi culpa non est eam timere solet conscientie timore: que in via dei quod dicitur deum expauescent non sunt ad plenum ex dictis declarationibus dictorum omnium fratrum conscientie quietate: quin circa aliqua ad regulam ipsorum statum pertinentia dubitationum in ipsis fluctibus aliqui generentur et oriuntur: sicut ad aures nostras pluries et de complu-

ribus in publicis et priuatis assessoribus est platum. Quapropter per ipsos fratres nobis extitit humiliter supplicatum: quatenus predictis dubijs que occurrerunt: et que pretere occurrere in futurum adhibere oportuna declarationis remedia: de benignitate sedis apostolice curarem. Nos igitur cum animus ab etate tenera pia deuotione efferebuit ad hominum professores regule et ad ordinem ipsum totumque autem ex eadem causa pastoralis re giminis: quam inmeriti sustinemus ad ipsos fore uedos dulcius et attentius gratiosis fauoribus persequendos: tanto prouocamur ardentius quam toto frequenter interea mente reuoluimus fructus verberes: quos ex eorum exemplari vita et salutari doctrina tota vniuersali ecclesie optinere cernimus. puenire: tam pia supplicationum intentione commoti ad pagendum diligenter que petitis studia nostra dirimus prout eda: ipsa que dubia per plures archiepiscopos et episcopos et in theologia magistros et alios scriptos prouidos et discretos examinare fecimus diligenter. Cum igitur in primis ex eo que in dicte regule principio habet. Regula et vita fratrum minorum: hec est scilicet domini nostri Iesu christi sanctum euangelium obseruare in obedientia uinendo sine proprio et in castitate. Item infra. Finito anno pbati onis recipiant ad obedientiam promittentes ut tam istam semper et regulam obseruare. Item circa finem regule paupertatem et humilitatem et sanctum euangelium domini nostri Iesu christi: que firmiter promissimus obseruamus. Fuit hesitatum an fratres eiusdem ordinis ad omnia tam precepta que consilia euangelij et professione sue regule teneantur. Quibusdam dicentibus que ad omnia: alijs autem asserentibus que ad sola illa tria consilia: videlicet viuere in obedientia: in castitate et sine proprio: et ad ea que sub christi obligatoribus ponunt in regula obligant. Nos circa hunc articulum predecessorum nostrorum vestigijs inherentes: ipsorumque articulum quo ad aliquid clarius persequentes: dicte hesitationi dirimimus respondendum: que cum votum determinatum cuiuslibet habeat cadere sub certo uouens regulam non potest dici teneri ex vi voti homini ad ea consilia euangelica que in regula non ponunt. Et quidam Francisci conditoris regule hec prebatur fuisse intentio: ex hoc que quedam euangelica consilia in regula posuit alijs pretermisissis. Si enim per illud verbum regula et vita fratrum minorum hec est res intendisset eos ad omnia consilia euangelica obligares: superfluum nungatorie: quedam eorum suppressis ceteris in regula expressisset. Cum autem natura termini restricti ut hoc habeat que sic concludit ab ipso extranea que cuncta ad ipsum pertinentia concludit. Declaramus et dicimus que dicti fratres non solum ad illa tria vota

vñ absolute accepta ex p̄fessione sue regule ob-
 ligat̄ sed etiā tenet̄ ad ea oīa iplēda q̄ sunt p̄ti-
 nētia ad hec tria q̄ regula ipsa ponit. Itā si ad
 hec tria p̄dicta t̄m̄ p̄cise r̄ nude p̄mittētes se
 suare regulā viuēdo in obediētia castitate r̄ si-
 ne p̄p̄io: et nō etiā ad oīa q̄ t̄ra in regula q̄ hec
 tria modificat̄ ararēt: p̄ nihilo r̄ vane p̄ferre
 ren̄t hec x̄ba: p̄mitto ip̄ hāc regulā obserua-
 re: ex q̄ ex his x̄bis nulla obligatio nasceret.
 Nec t̄m̄ purādū est q̄. b. Frācis̄ p̄fessores hu-
 ius regle q̄ t̄m̄ ad oīa q̄ t̄ra in regula modificā-
 tā tria vorat̄ seu ad alia in ip̄a exp̄ssa intēderit
 eq̄litter esse obligatos: q̄ n̄poti apte discernit:
 q̄ q̄ ad q̄dā ip̄oz ex vi x̄bi trāsgressio est mor-
 talis: r̄ q̄ ad q̄dā alia nō. Cū ad q̄dā ip̄oz ver-
 bū apponat̄ p̄cepti vel eq̄pollentis eidē r̄ q̄ ad
 aliq̄ x̄bis alijs sit p̄tent̄. Itē q̄ p̄ter ea q̄ exp̄s-
 se x̄bo p̄cepti ac exhortatiōis seu monitiōis po-
 nunt̄ in regula: nonnulla x̄bo impatiui modi
 negatiue vel affirmatiue apposito inferunt̄: ba-
 ctenus extitit dubitat̄: an tenerent̄ ad ista vt
 ad h̄ntia vim p̄cepti. Et q̄ vt intellexim̄ nō mi-
 nui hoc dubiū: sed auget̄ ex eo q̄ felicit̄ recor-
 datiōis. Itico. papa. iiii. p̄decessor n̄r nosc̄it de
 clarasse: q̄ fr̄es ipsi ex p̄fessione sue regule sunt
 afflicti ad ea p̄silia euāgelica: q̄ in ipsa regula
 p̄ceptoie vel inhibitorie seu sub x̄bis eq̄pollē-
 tibz exp̄munt̄: r̄ nibilominus ad eoz oīm ob-
 seruatiā q̄ ipsi in eadē regula sub x̄bis obli-
 gatorijs inducunt̄: supplicauerūt p̄dicti fr̄es vt
 ad ip̄oz p̄scientias seruādas declararet̄: q̄ hoz
 ceteri debeāt p̄ceptis equipollētia ac obligato-
 ria dignemur. Hos itaq̄ q̄ in sinceris hozū
 p̄sciētis delectamur: attēdetes q̄ in his q̄ aīe
 salutē respiciūt ad vitandos graues remozus
 p̄scie ps securior est tenēda: dicimus q̄ lz fr̄es
 nō ad oīm q̄ sub x̄bis impatiui modi ponun-
 tur in regula sicut ad p̄ceptoz seu p̄ceptis eq̄-
 pollentiū obseruatiā teneant̄. Expedit t̄m̄ ip̄is
 fratrib̄ ad obseruādā puritatē regule r̄ rigore
 q̄ ad ea sicut ad equipollentia p̄ceptis se noue-
 rint obligatos: q̄ hic inferi⁹ annotant̄. Et aut̄
 hec q̄ videri p̄nt eq̄pollentia p̄ceptis ex vi x̄bi
 vel saltez rōne materie de q̄ agit̄: seu ex vtroq̄
 sub cōpēdit̄ habeant̄: declaramus q̄ illud q̄d
 ponit̄ in regula de nō habēdo p̄ures tunicas
 q̄ vnā cū caputio r̄ aliā sine caputio. Item de
 nō portādis calciāmētis: r̄ nō equitādo extra
 casuz necessitatis. Itē q̄ fr̄es vilibus induant̄.
 Itē q̄ ieiunare a festo oīm festoz vsq̄ ad nata-
 le dñi r̄ in festis ferijs teneant̄. Itē q̄ clerici fa-
 ciāt diuinū officii s̄m ordinē r̄o. cc. Itē q̄ mi-
 nistri r̄ custodes p̄ necessitatibus infirmoz et
 fratrib̄ in dūēdis sollicitā curā gerāt. Item
 q̄ si q̄s frat̄rū in infirmitate ceciderit: aliq̄ fra-
 tres debēt ei seruire. Itē q̄ fr̄es nō p̄dicent in

ep̄atu alicui⁹ ep̄i: cū ab eo illis fuerit p̄dictū.
 Itē q̄ null⁹ audeat penit⁹ poplo p̄dicare: ni-
 si a generali ministro vel alijs q̄b⁹ s̄m̄ decla-
 rationē p̄dictā id cōpetit fuerit examinat⁹ ap-
 probat⁹ r̄ ad hec institut⁹. Itē q̄ fr̄es q̄ cogno-
 scerēt se nō posse p̄missā regulā sp̄ualiter ob-
 seruare: debeāt et possint ad suos m̄stros re-
 currere. Itē q̄ oīa q̄ ponūt̄ i regula ad formā
 habit⁹ t̄m̄ nouitioz q̄ etiā p̄fessoz: necnō ad
 receptionis modū ac p̄fessionē spectātia nisi
 recipientib⁹ q̄ ad habitū nouitioz: sicut dicit
 regula s̄m̄ deū aliter videat̄. Nec in q̄ oīa sūt
 a fratrib̄ t̄m̄ q̄ obligatoria obseruāda. Itē
 ordo cōiter sentit tenet et tenuit ab antiq̄: q̄
 vbi cūq̄ ponit̄ in regula hoc vocabulū teneat̄
 obtinet vim p̄cepti: r̄ obfuarī debet a fr̄ibus
 sic tale. Itē q̄ christi p̄fessor p̄dicit⁹ agēdo
 rū ac fuādoz circa recipiēdos ad ordinē mi-
 nistris fratrib̄ modū p̄bes: dicit in regula q̄
 caueāt fr̄es r̄ eoz ministri: ne sint solliciti de
 reb⁹ suis tp̄alib⁹: vt libere faciat de eis q̄qd
 ip̄is a dño fuerit inspiratū: licetiā t̄m̄ habeāt
 ip̄i m̄stri mittēdi eoz ad aliq̄s deū timētes si
 p̄siliū req̄rat q̄ p̄silio sua bona paupib⁹ ero-
 gēt. **D**ubitauerūt r̄ dubitabāt m̄ltri frat̄z
 an liceat ip̄is d̄ bonis igrediētū q̄c̄q̄ recipe-
 si donec: r̄ si ad dādū p̄sonis r̄ ouentib⁹ pos-
 sint eos inducere sine culpa: si etiā ad dispo-
 nēdū de distributiōe rez talū debeāt ip̄i mini-
 stri seu fratres dare cōsiliū vbi ad p̄siliū aliq̄
 q̄ ex ip̄is ad q̄s igressuri mittāt: possint ido-
 nei iuenti. **H**os aut̄ p̄siderātes attēte in-
 tēdisse scētū Frācis̄i sue regle p̄fessores q̄s
 fundauerat in maxime paup̄tate ab effectu
 tp̄aliū rez ip̄oz igrediētū p̄ dicta x̄ba sp̄all-
 ter r̄ totaliter elōgare vt q̄tū est ex pte frat̄z
 ip̄oz receptio ad ordinē sacra r̄ purissima ap-
 pareret: ne aliquo mō oculum viderent̄ h̄re
 ad bona eoz p̄talia: lz ad ip̄os t̄m̄ diuino ser-
 uitio mācipādos. dicim⁹ oīno debere tā min-
 stros q̄ fratres ceteros a dict̄ in ductōib⁹ ad
 sibi dādū r̄ suasionib⁹: necnō r̄ a dādis circa
 distributiōez p̄silijs abstinere: cū p̄ hoc ad ti-
 mētes deū stat⁹ alteri mitti debeāt nō ad fra-
 tres vt vere cūct⁹ pateāt esse tā salubris insti-
 tuti p̄: ni studiosi zelatores seduli et perfecti.
 Cū x̄o facere de reb⁹ suis q̄ dñs inspirabit:
 ip̄am r̄ regula ingrediētib⁹ libez velit eē: nō
 videt̄ q̄n liceat eis recipe. p̄sideratis scz eoz
 necessitatibus r̄ moderaminib⁹ declaratiōis
 tā dicēt̄ q̄d de bonis suis intrās sicut r̄ cete-
 ris paupib⁹ p̄ modū elemosyne libere velit
 dare. Laure t̄m̄ in acceptōe oblatoz talū de-
 cet fr̄es: ne ex receptorū quantitate notabilī
 p̄sumi possit inister oculis p̄tra ip̄os. p̄tete
 rea cū dicat̄ in regula q̄ illi q̄ tā p̄miserūt obe-

Alentia habeat vna tunica cum caputio et alia si
 ne caputio que habere voluerint. Item quod fratres omnes
 vestimentis vilibus induantur. Hosque predicta ver-
 ba declarauerim equipollere preceptis: volentes
 hic determinari plenius dicimus. Item ad nume-
 rum tunicarum quod pluribus vti non licet nisi in necessi-
 tatibus que haberi possunt ex regula: scilicet quod hunc passum
 memoratus predecessor noster plenius declarauit.
 Vilitate autem vestium tamen habitus que interiorum tuni-
 carum illam intelligi debere dicimus que secundum consuetudi-
 nem vel additionem prete debentur que ad colorum pan-
 ni et precium vilitatis merito reputari: non est que ad
 regiones omnes potest determinatus vnus modus
 in talibus assignari. Item etiam vilitatis iudicium
 ministris et custodibus seu guardianis duximus
 committendum: eorum super hoc scientias onerantes: ita-
 tum quod seruati in vestibus vilitate. Quorum etiam mini-
 stros custodum et guardianorum iudicio eodem modo
 relinimus: per que necessitate possint ipsi fratres cal-
 ciamen portare. Deinde cum duobus capitulis
 annotatis in regula scilicet a festo omnium sanctorum usque
 ad natiuitatem domini et maxime quod dragesime in qua
 bus ieiunare tenentur inseratur in eadem regula.
 Aliis autem capitulis non teneantur nisi sexta feria ieiunare:
 et ex hoc voluerunt aliquid dicere quod dicti or-
 dines fratres non tenentur nisi ex decentia ad alia
 ieiunia que ad ista. Declaramus debere intelligi
 eos non teneri ad ieiunium alijs capitulis preterquam in te-
 lunijs ab ecclesia constitutis: non est enim verisimile quod
 vel institutor regule vel etiam confirmator absol-
 uere ipsos intenderit a seruandis illis ieiunijs ad
 que de eorum statuto ecclesie obligant ceteri christia-
 ni. Porro cum dicitur sanctus volens fratres suos su-
 per omnia a denarijs seu pecunia esse totaliter alie-
 nos: precepit firmiter fratribus vnicijs vt nullo
 modo denarios vel pecuniam recipiant per se vel per in-
 terpositam personam. Istiusmodi articulum decla-
 ras idem predecessor noster casus et modos posuerit:
 quebus seruatis a fratribus non possint dici nec de-
 beri per se vel per alium pecunie receptores que regulam
 vel sui ordinis puritatem: dicimus fratres teneri ca-
 uere sumope quod per alios causas et sub modis alijs
 que ponat dicti predecessoris nostri declaratio ad-
 dantes pecunias siue deputatos nuncios non re-
 currat: ne si secus ab ipsis attentatum fuerit trans-
 gressores precepti et regule merito possint dici.
 Nam vbi alicui aliquid generaliter prohibetur quod ex-
 plicite non precepit intelligitur denegatum. Quo circa
 que situs omnes pecunie ac oblationum pecuniarum re-
 ceptio in ecclesia vel alibi cippi seu truci ordina-
 ti ad offerendum seu donatum pecunias reponen-
 dos: necnon et quicunque recursus alius ad pecu-
 nias seu habentes ipsas que per declarationem predictam
 etiam non precepit. Nec in que omnia sunt eis simpliciter
 interdicta. Cum etiam recursus ad amicos specia-
 les expressisse tamen in duobus casibus secundum regulam pre-

dicta. videlicet per necessitates infirmorum et fratri-
 bus indigentibus idque pie et rationabiliter considera-
 ta necessitate vite ad alias necessitates fratrum
 per tempore occurrentes cessantibus elemosynis seu
 etiam ingruentibus sepelietur predicta predecessor duxit
 perit extendendum. Attendat fratres preceptum quod per nul-
 lis causis alijsque predictis sibi in via vel alibi
 recurrere licet eis ad amicos hominum siue sint dantes
 pecunias seu deputati per ipsos: siue nuncij
 vel depositarij seu quis alio nomine appellentur:
 etiam si precessi per eadem declarationem modi circa
 pecuniam itegre fuerint. Denique cum idem predecessor
 summe affectauerit sue regule precessores totaliter
 esse abstractos ab effectu et desiderio terreno-
 rum et specialiter a pecunia et eius vsum totaliter in-
 terdixit: sicut precepit prohibitionem de recepta pecu-
 nia in regula septimo repetita: curare fratres vigilanter
 necesse est quod cum ex causis predictis et modis
 habentes pecunias deputatas per ipsorum necessita-
 tibus recurrere oportebit: ad tenentes ipsas que
 cumque hi fuerint principales vel nuncij in omnibus
 sic se gerant: quod se cunctis ostendant in dictis pecu-
 nijs sicut nec habent penam nil habere. Quapropter
 preceptum precepit quod et aliter pecunia expendat: con-
 putatque erigere de expensa: eam quocumque repe-
 tere siue deponere aut deponi facere capsulam
 pecunie vel eius clauem deferre: hoc actum et costi-
 milles sibi fratres illicitos esse sciatis. Precedi-
 ta enim facere ad solos deos pertinet qui dederunt
 et eos que ipsi deputauerunt ad hoc ipsum.

Proinde cum vir sanctus paupertatis premissis
 in regula modum exprimens dixerit in eadem fratres
 nihil sibi approprient nec domum nec locum nec
 aliquam rem: sed tanquam peregrini et aduene in hoc
 seculo in paupertate et humilitate deo famulantes
 vadant per elemosyna preceptum. Sicque declara-
 tum extitit per nonnullos predecessores nostros ro-
 manos pontifices hanc appropriationem intelligi
 debere tamen in speciali que etiam in communi propter quod et
 rex omnium precessorum oblatarum et donatarum fratribus
 que et quorum vsum facti. s. ordini vel ipsis fratribus
 licet habere proprietatem et dominium in se et re. et rece-
 perunt dimisso ipsis fratribus in eis tamen vsum
 facti simpliciter ad non fuerunt deducta ex parte
 que in ordine fieri dicebantur videbantur predicto
 voto et puritati ordinis repugnare. videlicet vt ea
 preceptum ex ipsis que remedio credimus indige-
 re: quod si institui heredes non solum sustinet sed per
 curat. Item quod redditus annuos recipiunt iterum
 in tamen notabili quantitate quod videntur tota-
 liter inde viuunt. Item quod cum ipsorum negocia etiam
 per rebus temporalibus in curijs agitantur: assistunt
 aduocatis et procuratoribus: et ad inuestigandum
 eisdem se ibidem personaliter representant. Item quod
 cum executiones vltimarum suscipiunt voluntatum
 et gerunt: sequuntur intromittant queque de usurarum vel

male ablatorum dispositionibus seu restitutionibus faciendis. Item quod alibi non solum excessivos hortos sed etiam vineas magnas habent: de quibus tam de oleis quam de vino multum colligunt ad videndum. Item quod temporibus messium vel vindemiarum sic copiose granum et vinum medicando vel aliter emendo colligunt a fratribus et in cellariis et granariis recedunt quod per anni residuum et absque eorum mendicatione possunt transigere vitam suam. Item quod ecclesias vel alia edificia faciunt vel procurant fieri in libertate et curiositate figure ac forme ac sumptuositate notabiliter excessiva: sic quod non videntur habitacula pauperum sed magnatum. Paramenta etiam ecclesiastica in plerisque locis tam multa habent et tam notabiliter preciosa quod excedunt in his magnas ecclesias cathedrales. Equos insuper et arma eis oblata in funeralibus recipiunt: indistincte tamen communitas fratrum et specialiter rectores ipsius ordinis asserunt quod predicta seu plura ex ipsis in ordine non fiebant. Item si qui reperiuntur rei in talibus regide puniuntur necnon pro talia ne fiant: sunt facta pluries ab antiquo statuta in ordine multum stricta. Cupientes igitur nos ipsorum fratrum pudere conscientium et cuncta dubia fratrum possibile nobis est de ipsorum peccatoribus removere: ad predicta modo qui sequitur respondemus. **C**um enim ad veritatem vite pertinet: ut id quod exterior agit interiori mentis dispositionem et habitum representet: necesse habet fratres qui se ex propria ratione tanta et talibus abstraxerunt: ab omni eo quod dicere expropiationi esset vel posset videri contrarium abstinere. Quia igitur in successibus transit non solum usus rei: sed et dominium suo tempore in heredes. Fratres autem prefati nihil sibi in speciali acquirere vel eorum ordini possunt etiam in communi. Declarando dicimus quod successuum huiusmodi que etiam ex sua natura indifferenter ad pecuniam et etiam ad alia mobilia et imobilia se extendunt: considerata sui puritate voti nulla tenus sunt capaces: nec licet eis valorem hereditatum talium vel tantam eorum partem: quod presumptum posset hoc in fraudem fieri: quasi sub modo et forma legati dimitti sibi facere vel sic dimissa recipere: quin potius ista sic fieri ab ipsis simpliciter prohibentur. **C**um quoque annui redditus intra imobilia censeantur a iure: ac huiusmodi redditus obtinere paupertati et mendicitati repugnet: nulla dubitatio est quod predictis fratribus redditus quoscumque sicut et possessiones vel eorum etiam usum: cum eis non reperiatur concessus recipere vel habere ratione considerata ipsorum non licet amplius: cum non solum quod malum esse dinoscitur: sed et quod tunc quod speciale habet mali sit a viris perfectis specialiter evitandum. Ex talibus autem assistentibus in curijs et investigationibus cum de

rebus agit in ipsorum commoda convertendis creduntur verisimiliter ex his que foris patet de quibus habent homines iudicare in ipsis rebus fratres et assistentes aliquid querere tanquam suum nullo modo debet homini voti et regule prefatores se talibus curijs et litigiosis actibus immiscere: ut et testimonium habeant ab his qui foris sunt et puritati satisfacciant voti sui ac eunte per hoc scandalum. **P**rimo. Verum etiam cum dicti ordinis fratres non solum a receptione proprie tate domo sine usu ipsius pecunie: verum etiam a contractione qualibet ipsius et ab ea sint penitus alieni: que admodum sepeditus predecessorum in declarato de huiusmodi regule plane dixit. **C**um quoque dicti ordinis prefatores quod per nulla ratione possunt in iudicio experiri predictis fratribus non licet nec oportet: quin potius considerata sui puritate status debet sibi scire interdicitur quod homini executionibus et dispositionibus se exponant. **C**um hec igitur sepius absque litigio et tractione vel administratione pecunie nequeat expediri. Verum tamen in his creque diebus dari consilium ipsorum statui non obstitit: cum ex hoc ipsis circa bona temporalia nulla iurisdictione actio in iudicio sine dispensatione tribuatur. **A**licet non solum sit licitum: sed et multum commensuratum rationi: quod fratres qui in laboribus spiritualibus orationis et studiis sedule occupantur: hortos et areas habeant copetentes ob recollectionem vel recreationem sui: et interdum ad seipsos post labores homini corporaliter deducendos: necnon ad habenda necessaria hortalicicia pro seipsis habere: tamen hortos aliquos ut colant ac olera et alia hortalicicia precioso strabant: necnon et vinea repugnant sue regule et ordinis puritati: huiusmodi quod dicitur predecessor declaravit: ac etiam ordinavit quod si talia ad usum prime dictos deputata agrum vel vineam ad colendum et consumilia fratribus legarentur: per omnem modum fratres a receptione talium abstinere: cum etiam premissa habere ut precium fructuum suis temporibus habeant: ad naturam et formam puentium appropinquet. **C**ursus cum predictus sanctus tamen in exemplis vite que verbis regule ostenderit se velle quod fratres sui et filij diuine prudentie innitentes suos in deum iacerent cogitatus: qui volucres celi pascit: que non congregant in horrea seminant nec metunt: non est verisimile voluisse ipsum eos habere granaria vel cellaria ubi quotidie animi medicacionibus deberent sperare posse transigere vitam suam. Et idcirco non ex timore leui latere se deberent ad congregandos et obseruationes homini faciendas: sed tunc tamen cum esset multum credibile ex talibus experitis quod non possent vite necessaria aliter inuenire: hoc autem mini-

De verborum significatione Ti. XI

stronū & custodiū simul & separatim in suis ad/
ministratōibus & custodijs: cū guardiani & du/
orū de puentu loci discretorū sacerdotū & anti/
q̄rū in ordine fratrum cōsilio & assensu duxerim?
iudicio reliquēdū: eorū sup̄ h̄ specialiter p̄scien/
tias onerātes. Hinc est etiā q̄ cū vir sanctus fra/
tres suos in paupertate summa ac hūilitate fun/
dare voluerit: q̄ ad affectū pariter & effectū: si/
cut fere regula tota clamat: puenit ip̄s q̄ nul/
lo mō deinceps fieri faciāt vel fieri sustineāt ec/
clesias vel alia q̄cunq; edificia: q̄ p̄sideratō fra/
trū inhabitatū numero excessiua in multitudine
& magnitudine debeāt reputari. Ideo q; volu/
mus q; vbiq; in suo ordine deinceps tēperatis &
hūilib; edificijs sint p̄tine huius tāti paupertati
p̄misse qd̄ p̄ oculis fr̄iū foris clamer. **¶** Q̄
uis etiā paramēta & vasa ecclesiastica ad honorē
diuini nois ordinēt: p̄pter quē oīa fecit ip̄e de/
us: tñ q̄ abscōditōr est cognitor ad animū sibi
ministratū respicit p̄ncipalit̄ nō ad manū: nec
p̄ illas sibi vult seruire: q̄ suoz seruitoz p̄ditōi
& statui dissonarēt. p̄pter qd̄ sufficere debēt eis
vā & paramēta ecclesiastica decētia in numero
& magnitudine sufficētia cōpētēt. sup̄fluitas
aut̄ aut nimia p̄ciositas vel q̄cunq; curiositas
in his seu alijs q̄buscūq; nō p̄t ip̄soz. p̄fessōi
vel statui puenire. cū enī hec sapiāt thesauriza/
tionē seu copīā: paupertati tāte q̄ ad humanū iu/
dicū derogāt manifeste. Quā p̄pter p̄missa
seruari a fr̄ibus volumus & mādamus. **¶** Circa
equoz vero & armorū oblationes illud decerni/
mus in oibus & p̄ oīa obseruādū: qd̄ p̄ declara/
tionē p̄dictā in pecuniarijs noscīt elemosynis
diffinitū. Ex p̄missis aut̄ succeruit nō pax scru/
puloſa q̄stio inter fr̄es: videlz vtrū ex sue p̄fes/
sione regule obligent̄ ad artū & tenuē siue pau/
perē vsū rerū. Quibusdā ex ip̄is credentib;
& dicentibus q; sicut q̄ ad dominū rerū h̄nt ex/
voto abdicatōnē artissimā: ita ip̄s q̄ ad vsū
artitudo maxima et exilitas est in dicta. Alijs
in p̄trariū asserētib; q; ex p̄fessōe sua ad nul/
lū vsū pauperē q̄ nō exprimat̄ in regula obli/
gant̄: lz teneant̄ ad vsū moderatū tēperātie:
sicut et magis ex condecēti q̄ ceteri christiani.
¶ Volentes itaq; p̄scientiarū p̄dictoz fratrum
p̄uideri quieti & his altercationib; sinez dare
declarādo dicim;: q; fr̄es minores ex p̄fessōe
sue regule sp̄aliter obligant̄ ad artos vsus seu
paupes q̄ in ip̄oz regula p̄tinent. & eo obliga/
tionis mō sub q̄ p̄tinet seu ponit regula dictos
vsus. Dicere aut̄ sicut aliq; asserere. p̄hibent q;
hereticū sit tenere vsū pauperē includi v̄l nō
includi sub voto euāgelice paupertatis: p̄sum/
ptuosus et temerariū in dicam; . Demū qz ex eo
q; dicta regula p̄ q̄s & vbi fieri debeat ministri
generalis electio tradēs nullā fecit de mistroz

p̄ncipalū electōe vel institutōe pent; men/
tionē: oriri sup̄ h̄ poterat dubitatio iter fr̄es.
¶ Nos volentes posse ip̄os clare ac securē
p̄cedere in oib; factis suis: declaramus statui/
mus etiā & ordinamus in hac p̄stitutōe in p̄pe/
tuū valitura: vt cū alicui p̄uincie de mistro
fuerit p̄uidēdū: ip̄s ministri electio penes ca/
pitulū p̄uinciale resideat: quā idē caplū die
seq̄nti q̄ fuerit p̄gregatū facere teneat. Ip̄s
aut̄ electōis p̄firmatio ad mistrū p̄tineat ge/
neralē. **¶** Et si qd̄ ad electionē h̄mōdī p̄ for/
mā scrutiniū p̄cedat: vort̄ in diuisa diuisis ele/
ctōes plures i discordia celebrari p̄tingat: il/
la q̄ a maiorī pte caplū nūero nulla geli v̄l me/
riti collatōe aut p̄sideratōe habita fuerit cele/
brata: exceptōe seu p̄dictōe q̄cūq; alteri p̄tis
nō ob. p̄ dictū gnālē ministrū de p̄cillo discre/
toz de ordine: prius tñ ex officio. put̄ spectat
ip̄m diligētī examinatōe p̄missa: p̄firmet vel
etiā infirmet. put̄ eis fm̄ deū vsūm fuerit ex/
pedire: si fuerit infirmata ad capitulū p̄uin/
ciale electio h̄mōdī reuertat. **¶** Ceteroz si capi/
tulū memoratū die p̄dicta ministrū eligere p̄/
termittat: extunc ministri p̄uincialis p̄missio
ad gnālē mistrū libere deuoluat. **¶** Ceterū si
mistro p̄dicto & caplo gnālīb; ex certa mani/
festa ac rōnabili cā videret̄ aliqui p̄uincijs
yltramarinis hybernie grece seu romein q;
bus hacten; alius p̄uidēdi modus dicit̄ ex/
cā certa & rōnabili fuisse seruati: expedire mi/
nistrū p̄uinciale p̄ ministrū gnālē: cū p̄boz
ordinis p̄silio pot; q; p̄ caplū p̄dicti electōez
p̄fici in p̄uincijs hybernie etiā yltramarinis
irrefragabiliter. In romana x̄o v̄l grecia qū/
mister dicte p̄uincie moreret̄ vel absolueret̄
citra mare: illa vice seruet̄ absq; dolo partia/
litate & fraude: sup̄ quo eoz p̄scietias onera/
mus qd̄ sup̄ hoc dictū minister cū dictoz p̄/
boz p̄silio duxerit ordinandū. In destitutōe
x̄o dictoz mistroz p̄uincialiū seruari volu/
mus: qd̄ sup̄ hoc hacten; de ip̄o ordine exti/
terit obseruatū. **¶** Ceterū si p̄tingeret eodē
ministro generali carere p̄ vicariū ordinis si/
at sup̄ hoc qd̄ faciendū fuerit per eundē mi/
nistrū vsq; quo p̄missus fuerit de generali mi/
nistro. **¶** Porro si quid de huiusmodi mini/
stro p̄uinciali secus attentari forte cōtige/
rit illud ip̄o facto sit irritū & inane. **¶** Nul/
li igitur omīno hominū liceat hanc paginā
nostrarū declarationū dictoz commissionis
resp̄sionis: p̄hibitionis ordinationis mā/
dati constitutionū: iudicationū & voluntatē
infringere: vel ei ausu temerario contraire.
Siquis aut̄ hoc amentare p̄sumpserit indi/
gnationē omnipotētis dei ac beatorū petri &
pauli apostolorū eius se nouerit incur surū.

causis matrimonialibus beneficialibus decimarum et
vlturam non possit procedi feriis inductis ob hono-
rem det: sed in feriis iusticiis sic: cum in illis proceda-
tur simpliciter et de plano etc. vt in decre. dispensiosam
s. ca. compila. de iudi. Sed quid dices de feriis repen-
tinis que repen-
te inducunt pro:

propter principis co-
ratione: vltimo
riam prospere ge-
stam vel similem
causam de qbus
ff. eo. ex qui. cau.
ma. et si per ptero-
rem-s. ff. ferte. C.
de dila. sine pars
C. de fer. l. j. et fi.
ca. puro q. i. ill. p/
cedere no potest
ralit iudex: ad qd
sufficit in illis no

minu idultay a iure pcedere
valeat: aputer dilationu ma-
teria: lites qm poterit faciat
breuiore exceptiones appella-
tiones et dilaciones frustrato-
rias repellendo: ptiu aduoca-
toy et pcuratoru attentiones
et iurgias testiumq supfluan-
s et multitudinem resfrando.
¶ Ad sic tñ iudex litē abbre

esse permillum: maxime cum ab alio q a principe indi-
ci non possunt. C. de fer. a nullo. ergo prout ab eo sunt
indicare seruentur. Hoc maxime fm veram opinionem
que habet etiam talibus feriis renunciari non posse: de
quo in Specu. de fer. s. fina. in principio. a. ¶ Aliu-
tamen ministerio hominis: quia ius non det. rmi/
nar tempus propter varietatem locorum: quibus citius
vel tardius predicta colligunt: et sic citius vel tardius
predicta inducuntur. ff. de fer. l. presides. de offi. procon.
ff. in aliquem in princ. Jo. an. b. ¶ Valeat. ff. de iur. i-
quid iudicij potestari etc. ff. de iudi. non quicquid. ff. de
offi. pres. l. sepe. s. de offi. delega. consultat. ppter quod
honestum puro q si iudex sic datus viderit grauior le-
di partem ex processu tali tempore fiendo superfedear:
habet em iudex prouidere vtilitari cause et partium: vt
li. non contestat. accedens. ij. de rescrip. statutum. s. in su-
per. lib. vj. C. comuni diui. l. iudicij. ff. de lega. j. l. potest.
et facit quod no. in Specu. de arol. in sine. ver. sed nun/
quid tunc sedere: vbi tractatur q arbiter in ius com/
promissu renunciarum est his feriis non tenetur proce-
dere tal tempore feriario. Jo. an. c. ¶ Ampure. Jitud
et que sequuntur vsq ad ver. non sic. non vident in his
causis specialia cum in omni causa iudex laborare de-
beat ad lites bienlandas et dilacionum materias an-
purandas et alta que sequunt tura sunt vulgaria. Sed
hoc potest speciale quod in his fortius q in alijs iudex
hoc poterit. Jo. an. d. ¶ Poterit. Id dicitur posse q
honeste possumus. xxi. q. ij. factat. ff. de condi. insti. fili.
us. qui fuit de verbo. sig. l. nepos. vnde hoc determinat
fiscum sine partium preiudicio. J. ver. non sic. Jo. an.
e. ¶ Exceptiones. Nec et sequentia vident tolli p ver-
bum absq strepitu: talia em p quendam noctuum da-
morem et tumultum solent examen obstrepare: et verita-
ti habendo obstatulum pcedere. vnde dicit canon q cul-
tum suum iusticia pdit quado silentia iudicij obstrepe-
tum turbo pfundit. v. q. lxxij. in loco. ad quod facit. C. de
inoffi. testa. si quis in suo de confor. etul. l. l. j. et de adul-
re. l. adulteri. C. de stu. l. vr. ro. l. vntca in fin. l. b. xj. de
tali strepitu haberur de syndi. c. vno. d. elec. quozunda.
l. vi. Jo. an. f. ¶ Dilaciones. Non dicit exceptiones
dilatatorias et appellaciones frustratorias: ne p hoc minue-
ret exceptiones surreptionis vel nullitatis contra rescri-
ptum: vel recusationis contra iudicem: vel dilatatoria so-
lutionis vel his similes repellendas: sed hic incedit q
omnis exceptio frustratoria et ad differendum iudicis
pcessum maliciose opposita repellat: sed quero quas ex-

ceptionem vel appellationem p hec verba: non dico per
hanc constitutionem possit talis iudex repellere quam
alter iudex renasci admittere: hoc velle docert. Jo. an.
g. ¶ Jurgia. De his. s. de verbo. signi. forus. s. iurgiu.
Jo. an. h. ¶ Multitudinem. Hoc comune viderur in
omnibus causis.
s. de testi. signifi/
cauerunt. et c. se/
quent. et ff. de re-
sti. l. j. in sine. et a/
men hoc in his
amplius q in a/
lijs poterunt per
hac lraz. Jo. an.
i. ¶ Necessarie.
Acrot vel reo.
Jo. an.
k. ¶ Defensiones
legitime. fac ad
hoc de offi. dele/
ga. ex parte. ij. q.

¶ Utlet quin pbationes necessa-
rie et defensiones legitime ad-
mittant. ¶ Litacione No ac-
pstatione iuramenti de calum-
nia vel malicia: sine d verita-
te dceda: ne vitas occultet
p comissionē hmōi itelligim?
¶ Non excludi. ¶ Verū q iuxta
p peritiosis forma pñciatio fe/
q dz p pte agētis et etiam rei

vij. laro. et ibi no. et. C. de pti. impa. offic. l. quoziens. et sa-
cit hec ltrera et finis istius secunde pris et iura pdicta
ad questionem legistiarum de potestare qui habet arbi-
trium: an renasci iusticiam partis seruare vel possit illa
contra iura et iusticiam condemnare et volumare vt:
tenent q iusticia et legitima partis defensio non tollit
p dationem arbitrij allegat. C. de inoffi. testa. si quado.
ff. de pdi. inde. si pcurator in prin. ff. de dona. si filius.
et de pecu. l. qui peculij. ff. mada. l. creditor. s. lucius. ad
municip. l. lucius. s. impator. ff. de pac. contra iur. ff. ad
trebell. si cum herede. facit de re iudi. in generali. l. vj.
cum suis conco. et optime ppar pcurator Cle. s. de re
iudi. pcuratoris. s. pe. in fi. Et si dicitur arbitrium ab eo
qui potuit concessum debet aliquid opari: respondet q
ad solennitates que figuram iudicij respiciunt no tenet
vt hic. Vnde no. q de his que in iudicio agunt quedā
sunt acta cause vel lites. quedam iudicij: confessiones er-
go attestaciones et ea que respiciunt factum pprie sunt
acta cause citaciones factas attestaciones et similia sunt acta
iudicij: hoc p Juro. et Hostien. de testi. causam. p Ar-
chidia. de elec. in demittantibus. s. si vero. Verba igit
sine figura iudicij licet tollant aliqua ex his que ordi-
nant iudicium: non tamen illa que instrunt et decedunt
causam: non est ergo mirum si pbationes et legitimas
defensiones talis iudex admittat. nil igitur talis iudex
omittit p quod impediatur vel occultet cognitio verita-
tis vt sequit: et p singula discernere potes. Illa vero q
solennitatem respiciunt: siue sint actus qui respiciunt
iudicem siue partem verāq vel alteram remittunt: et
facit. ff. de lega. si seruus uelutis cū suis conco. Jo. an.
l. ¶ Citacionem. Per hoc singularare viderur q sufficiat
vnica: cum als saltem in principio cause requiratur trina
vel peremptoria: vt lite non contestat. quoniam. s. por-
ro. de hoc. xxiij. q. iij. de illicita. Jo. an. m. ¶ Non ex-
cludi. Intellige plusq in alijs in qbus no procedit sim-
pliciter et de plano. vnde sicut in illis sic et in isto: si ra-
men tacite omittant hec iuramenta non vident proce-
sus: de iuramē. calum. c. l. vj. Jo. an. n. ¶ Informam.
De ordi. cog. c. ij. de accusa. qualiter. ij. de simo. licet. vbi
de hoc facit: de cau. pos. cum sup. ff. de iudi. de qua re. s.
de fide instr. in ver. ver. ceterum. Jo. an. o. ¶ Pronū-
ciario. Ex pte igit peritacionem in actis describit ppter
iudicem vt pñciacionem peritacionem conformet vt hic
et. ff. comuni diui. vt fundus. ppter acreorem ne frustra-
fartget: et vt videat sup quo positioes et articulos for-
mer vt sequit. et vt sibi ex alia causa agenti non obste-

exceptio rei iudicate. s. de re iud. abbate. li. vi. expedit
reos vt delibere possit. ij. q. li. offerat. suas defensio
nos formare: vt ex ineptitudine absoluat ab instantia
z absolurus in principali non possit iterum conueniri.
Dicunt quidam q oblatio libelli solum respicit fauorez
rei: q si tenere ve
lis dicas id veru
de ipsa oblatione
que sibi sit expen
sis actoris: petiti
one vero in actis
describit triplices
fauores respicit
vt pdicti. Jo. an.
a

Voluerit.
Ad requirat sum
mariam cogniti
onem: s. ite eius
nature q i eo pos
sit peccati sine strepitu z figura zc. hoc dico quia no. In
nocent. z Hostien. post eum de mu. per. c. j. q. conuentus
in causa que requirit summariam cause cognitionem re
conuenire non potest: nisi super causa committis cogni
tionis sit ratio fm eos: quia cum conuenitio z reconuen
tio simul sint tractande: de ordi. cog. c. ij. vbi vna requi
rit plenam cognitionem: altera summariam: restat q si
ne alterius p iudicio simul tractari non possint: cum al
tera accelerationem exigat: altera dilaciones longiores
expofcat: facit p Inno. C. de depol. l. fi. z. C. de compē.
l. fi. z. s. de post. bona fides in fi. z facit hoc dicitu mul
tum contra opinionem Inno. z p opinionem mea d qua
statim dicam. Sed quidam legisse contra p. l. sed he. s.
non solum. ff. de pcura. vbi si p pcuratorem actoris pe
rit cautio damni infecti: que tamen celebratorem deside
rat. ff. de dam. in re. l. j. z. ity. s. penulti. ff. de ser. l. ij. z re/
us velle dominum aliqua actione reconuenire pcura/
tor: tene illum defendere: z hunc intellectum approbat
ibi glo. De. de bel. sequit Inno. c. p. l. j. C. vbi cau. sta.
vbi hoc nora. z. C. de sen. z. tunc. auct. z consequenter. z
Dr. idem post eum p rationem Inno. ad s. non solum
respondent q s. est volubilis: z debet intelligi in pecu
rarore qui reconuenit in causa damni infecti iuxta se/
cundum intellectum ibi positum in glo. Preterea ob/
stare videt decre. ij. de mu. per. vbi modus pter vel co/
tra sus datus in conuentione requirat in reconuentione.
z sic arguit q in causis que sequuntur plenam cogniti
onem beneficio reconuentionis possit hoc casu procedi
summariē sicut in conuentione: z sic cessabit ratio In/
no. volens tenere q premisi dicere possit q aliud est p
rescriptum id rolli q respicit fauores partium vt appel
lare: z tunc sicut illud non licet reo in conuentione: tra
nec licebit actori in reconuentione vt ibi: aliud est rolli
substantialia iudicij p rescriptu: z tunc restringit ad ca/
sum conuentionis expessum: facit de regu. iur. que a iu
re. lib. vi. cum concor. Et sic huius ratio: quia in primo
valeret imperantis renunciaro. C. de rem. ap. l. vlt. ad
fi. in secundo non: vt dicam vs in vlt. glo. eque tamen di
ci possit q aut ordinarius vel delegatus cognoscit de
causa in qua de sui natura summariē pcedit: z tunc sit
locus pdi. opi. Inno. z sequacium: vt qualitas cause rei
conuentionem impedit: sicut z alias no. de mu. per. c.
j. in fi. in penult. glo. z de arbi. cum dilectus. in glo. j.
Aut delegatus virtute commissiois in causa in qua al/
as plega cognitio requirebat summariē cognoscit: z tunc
subdistingue: aut papa p pto motu tollit substantialia.
z tunc idem quod s. aut ad petitionem imperantis: z
tunc arg. pdi. decre. z. l. y. l. C. de fruc. z li. expen. vbi de

esse remissa plena cognitio etiam in reconuentione: z
sic cessabit obstaculum. Inno. vt pdicti. Pro hoc facit
hec lra sic generaliter loquens: si quid petere voluerit
zc. z ad subdistinctionē facit de pbe. si motu p pto. z. c.
sequenti li. vj. z quod no. in pdicta decre. ij. in fine vlt.
glo. Jo. an.
b **Exordio.**
No. contra opi.
Beru. Bin. In/
no. z Bull. z Ar
chidi. que habet
q vsq ad p delu/
sionem possit sic/
ri reconuentione: z
p opt. Ala. La.
Hof. z Hostien.
z Jo. mo. que pla
cet q anteli. con
testa. sit facteda:

vt statim post li. presta. vt no. Accur. in aut. z psequen/
ter in glo. fi. z in aut. de excu. s. sanctimus in. j. glo. vt
plene scripsi de mu. per. c. j. sup. j. glo. z contra ipm In
no. facit qd post eū dicit. s. pri. glo. Hoc ergo tenes q
licet quando q reus conuenit post actorem durare
iudicio: non tamen illa conuentionio vim reconuentionis
habeat: vt scilicet simul tractet z finiat: vt de or. cog.
c. ij. in fi. fiat s in lris exordio vt h Jo. an. c **Sive**
verbo. Eligar ergo petens quod vult vel scriptam da/
re vel verbo pferre vt de suo ore scribat apud acta vt
soler fieri postea. Jo. an. d **Cōtinuo.** Tolle hoc ver
bum inferendum: quod est s. z interierit quare. Jo. an.
e **Formari debeant.** Cauti aduocari actori faciunt cri
plicari libellos. vnum dant notario qui scribit acta.
altum reo. tertiu sibi seruante ad finem de quo dicit: vt
melius z certius positiones z articulos formet. Jo. an.
f **Clarior.** Tū rone memoz que labilis est. xij. dis.
pretea. C. q. testa. fa. pol. hac p salustissima. s. ar cū huma
na. ppter quod non scribere petitionem possit impedi/
re z occultare veritatem: Tū quia ex quo petrio in actū
descripta est expmi poterit in mia vt motus est. Jo. an.
g **Positiones.** De his z ipsaz formis satis no. de cō
fess. c. j. l. vj. h **Confessiones.** Sed si pars negat qd
petit: quid releuat positiones facere quas etiam nega/
bit? Sol. sepe contingit q vltus positionum multum re
leuat pbantem: vt si peragat a te centum que mutuaui
Ticio cutus es heres: resistis negando modo ponaz q
muraui Ticio centum: q pmisse illa restitueret rolli die
q Ticio instituit te heredem: q mortuus est: q here/
ditatem adiuisti vel habuisti: hec omnia habeo necesse
pbare: sed fore duas pmas negabis: reliquas pterebe/
ris: multū ergo me tuar possuisse: fore etiā llez resistas
dicens exceptionē paci iurionis vel silez rbi cōpete/
re oēs pdictas positiones ptereberis: p qd patet q etiā
sup pncipali tū resistit aduersarius ponere qn q mul
tum tuat. Jo. an. **Articulos.** De his. s. de testi. p
tuas. z co. ri. pntū. l. vj. Et in quibusdā foris dicit in/
tentio vel assertio: facit. s. de cau. pos. cū ecclia post fm.
C. de rep. ad. l. p hanc. k **Longueus.** Scilicet a tpe
Brego. l. q. pns de positionibus no habebamus exps/
sum: sed p ipm habemus de elec. dudū. ij. de li. presta. c.
vno. l **Observari volētes.** In oibus causis nedum
de his in qbus sine figura pcedit: ita puro auctorē in/
tellexisse: z dato q dicas illū intellexisse solū de his q
bus pcedit sine figura: forius seruandus est in alijs.
Jo. an. m **De priu.** Propter plurale nō puro q ps
altera sola resistere possit: ambabus aut resistētibz nō
videt iudicē hoc posse: s. p hoc collige q li iudex q sine

ll. vj. z in casu decre. Indentatibz s. si no. de elec. e. ll. qd
 die vt dicit in fm. sup. sbo. figura. a **S**olentia. De ll.
 belli oblatio: licet pfectatio z illa. b **N**o dicitur.
 Innuat qd pibus dicitur no possit iudicioz figura vel
 solentia vltra id qd h expmibz obfuar. qd vtz intelli/
 go qd sic pcedere
 no e iudicij pra/
 re: vt qd papa sic
 pcedi madar: vt
 in fm. ca. fec' si sic
 pcedere volutari
 iudicij relinquat
 vt i pstone dispo/
 dioloz. s. d iudicij
 vt ibi dixi sup. s.
 valeat. Secdo no.
 casuz qd sufficte ra/
 cius pensus no
 redamar. pcor.
 de accu. c. li. vj.
 In dū regit ex
 pssus. co. li. de rel' p. statutu. s. in nllō. als no dicitur sa
 pte mediū tū pensus z dissensuz: qd die vt no. de regu.
 iur. lo qd tacer. ll. vj. c. **P**arricidij. Videt qd plurale qd d
 dicitio vni pte em non vltier pcessuz: ita res de facili re
 nerit ad sui natura: vt dicit in vl. glo. z fac qd dixi sup
 sbo. z qd in glo. pp' altas digisse vt eaz altera. Sz for
 te h baudiū est de mēre: qd p'z si resoluat no dicitio
 in pensus vt si dixisset pnteritibz p'bz: qd tūc p'z qd al
 ter' dicitio vltiarer. z est silis altercario quā scpsi. s. ea.
 co. pl. d. elec. in pteris q. Sz pone qd de pensus p'z iudex
 vnaute solentia ordis iudicarij: postea penitit p'z z vo
 lūe qd pcedat sine figura nūqđ deicepa illis inulet pore
 rit seruare solentia: Videt qd sic qd regula: qd semel de re/
 go. iur. ll. vj. cū suta pcor. z vntico acru qd renūctat z cō
 sentit. z p'z. cū adessissent. vbi de h. de offi. del. qd. qd. de
 ac. sollicitudinē. z sufficte semel facti: qd ma. accu. pof. i/
 sup. z pp' sui p'ctatē iste vie p'udiciales vident: z sic
 vna electa no venit alta: de p'ntu. c. vno. de elec. vt qd.
 ll. vj. Itē vniformis dz esse silis pncipio: de baptis. ma
 lores an mediū. de ap. scdo red'is. Dis rōmb' puro qd
 si p'cas exp'isse pnteritū qd iudex in tota lre vel simplr
 seruaret ordines iudicarij: qd inuio iudice qd sic incho/
 ault pcedere penitere no poruerit. vbi sō no pnteritū
 exp'isse h no d'cteritū: puro qd in occurrētibz postea d
 dicitur poruerit: fac lra pcedens ibi in toto vel in pre.
 Itē singlaris actus iudicioz sunt p se actus pfecti vñ
 singlarē inuicula: de libel. obla. cū rub. seq. bñ fac qd
 scripti post d'n. z Cōpo. d. rescrip. d. lectus. h. in fm. qd
 etiā no. Bull. in spe. de ap. s. restat s. z no. fm d'n. de
 cla. s. j. qd quid si reus. d. **P**ropter h. Posset em b
 esse alta cū irritatiōis. e **I**rritus. Ipo iure vt altas
 de li. p'cta. c. vno. z ri. seq. accedens. i. z. ij. f **I**rrita
 dus. Der sniam. alleg. de re iudi. cum cā. z. c. cum Ber/
 roldus in li. z pcor. hule sim de iura. calū. c. j. z. ij. rñ. in
 fi. li. vj. Et scias qd iste finis no puerit. naz si in causis
 que regitū figura iudicij pcedat non d'cturibus pti/
 bus sine figura no teneret pcessus: z idem si exp'isse con
 sentire: de h. de offi. deleg. de causis in glo. ij. z. ij. q. j.
 in p'mis in fi. z. c. seq. z in spe. de sen. pla. s. iuxta. s. qd
 st de p'ctis. qd intellige vt no. de re iudi. c. vlti. lib. vi.
 in. v. glo. Ratio diuerfitatis patet: qd in casu isto sic d
 sus cōtē: sed in casu quem ponit lra res reddit ad sus cō
 mane z ad sui natura: quod facile fit. xxxv. d'f. ab exo/
 dio. ff. de p'ct. ff. vnus. s. qd si non vt rori. Natura sō
 natura sū ad illā redibimus p intercessiones v'rginis
 gloriose nos collocet cum electis. Amen.

Questio

Hieronymi clarj Bixtiani iur' vtriusqz do
 ctoris p'bonorarij z comit' aplici in extraus
 gātes p'cretales breue p'udiu. Ad lectorem

Cū ois magistratus p'sertim ecclesiastici in
 decidēdis causis z ceteri iurisperiti q'bus in
 terptādi p'sulendos tribuit facultas responsa
 sua iuxta p'stitationez romanoz pontificū que
 nō solū in corpe iur' clause replunt decidēdis:
 Ex etiā fm extrauagātū dispositionē sint p
 laturi: si modo ip'is extrauagātibus ad sint re
 quisita: q' epla Innocētij tertij ad Helicē. cpm
 deposcit: ip'az lectionē nō negligendā cenfeo.
 Quippe snia lata h extrauagantē publicatā z
 indubitatā est ipō iure nullante publicatio/
 nē vero secus vt notat in p'mio Clemētinaz
 in verbo decetero. z in cle. nolētes. d. heretic.
 sz si est publicata z indubitata est ipō iure nul/
 la tāq' lata h legē scriptā. nota Bal. in. l. iij. C.
 qñ puocare nō est necesse. z But. in. c. i. z. c. cū
 inter. de re iudi. z pbat in. l. i. s. item cū h sa/
 cras. ff. q' sen. sine ap. refcin. exemplū in extra/
 uagātū excrebabilis fm abbatē in. c. pastoralis
 de fi. instru. Itē de extrauagātū ad regimē quā
 allegat decisio in nouis. cccxlvij. incipit itez si
 mā daf. secus autē si de ea dubitaf p. c. pastor/
 lis. de fi. instru. z. l. cū pastoralis. ff. de re iudi.
 fm vnā lec. Itē de supra ea papa est p'sulēdus: z
 si repit in archiuo publico dicit indubitata p
 autē. ad hec. C. de fi. instru. z. l. celsus. ff. de p/
 ba. fm vnā lec. facit. c. ad audientā. de p'ferte.
 z idem p'sumit qñ repit inter extrauagantes.
 ff. q. j. qñ p'gentoz. marime si repit glosata
 p doctore famosum sicut Zen. Laud. Jo. mo.
 z alios p nota. in dicto. c. pastoralis. pbat. l. j.
 in fine. C. de nouo codi. componēdo. z qd no.
 in. l. iij. C. de legibus. vel si fuit diu obseruata
 vt no. Bar. in. l. fi. sup extrauaganti qui sint re
 belles de quibus plenus p Bar. in. l. cū pla/
 tis pallez. z But. Abba. z modernos in di/
 cto. c. pastoralis. vbi fm Boati. pōt de ea dubi
 tari ad instar eius quod no. in. c. nemo. d. elec.
 in. vj. De quibus etiā p Rod. in concilio. eccl.
 qd incipit in chūsti nomē. in pposito casu vbi
 etiā subdit qd si fuisset tpalis p declarationem
 successfulis officij ppetua. Quia declaratio pa
 pe etiā ad petitionē singularis p'sone facta ad
 legē vel ad ordinationē aliquā pcedentē. l. ge/
 neralē p'stituit ad omnes p. l. fi. C. de legibus.
 z no. in. c. in causis. de re iudi. Itē nō est neces
 se qd p'fct de datis fm Bar. in dicta data qui
 sint rebelles. Premissa intelligo d extrauagā/
 tibus emanatis post compilationez libri scripti
 fm Jo. an. in p'mio li. vj. ad finem. z in. c. fi.
 de hereti. eo. li. Et sō d'ctat iur' scripto: die vt
 plene p Jo. an. Jo. de lig. z Dominicū in. c. j.